

Standardy Ochrony Małoletnich w Pozaszkolnej Placówce Specjalistycznej – Młodzieżowym Ośrodku Edukacyjno- Wypoczynkowym „Zatoka Uklei” w Gawrych Rudzie Wersja skrócona

Działając na podstawie art. 22b ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1304) oraz art. 7 pkt 6 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606), Dyrektor Pozaszkolnej Placówki Specjalistycznej – Młodzieżowego Ośrodka Edukacyjno-Wypoczynkowego „Zatoka Uklei” w Gawrych Rudzie z dn.05.08.2024 r. wprowadza do stosowania „Standardy Ochrony Małoletnich” (zwane dalej „Standardami”), których podstawowym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim przebywającym w Ośrodku, dbałość o ich dobro, uwzględnianie ich potrzeb i podejmowanie działań w ich jak najlepszym interesie.

Standard 1 – Ośrodek opracował, przyjął i wdrożył do realizacji Standardy Ochrony Małoletnich, które określają:

1. Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu.
2. Procedury reagowania na krzywdzenie.
3. Procedury i osoby odpowiedzialne za przyjęcie zgłoszenia, dokumentowanie i dalsze działania pomocowe.
4. Zasady ustalania Planu Wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.
5. Zasady bezpiecznych relacji personel-małoletni, w tym zachowania niedozwolone.
6. Zasady bezpiecznych relacji małoletni-małoletni, w tym zachowania niedozwolone.
7. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu.
8. Procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w Internecie, w tym ochrony wizerunku i danych osobowych.
9. Zasady upowszechniania i ewaluacji Standardów.

Standard 2– Ośrodek stosuje zasady bezpiecznej rekrutacji personelu, regularnie szkoli personel ze Standardów.

Standard 3 – Ośrodek wdrożył i stosuje procedury interwencyjne, które są znane i udostępnione całemu personelowi. Każdy pracownik wie, komu należy zgłosić informację o krzywdzeniu małoletniego i kto jest odpowiedzialny za działania interwencyjne. Każdemu pracownikowi Ośrodka udostępnione są dane kontaktowe do lokalnych instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i interwencję w przypadku krzywdzenia małoletnich.

Standard 4– Ośrodek co najmniej raz na 2 lata monitoruje i w razie konieczności ewaluuje zapisy Standardów, konsultując się z personelem, małoletnimi przebywającymi w Ośrodku, rodzicami i opiekunami oraz je aktualizuje.

Rozdział 1 – Postanowienia ogólne

1. Celem Standardów Ochrony Małoletnich jest:
  - a. zwrócenie uwagi personelu Ośrodka, rodziców i opiekunów oraz podmiotów współpracujących na konieczność podejmowania wzmożonych działań na rzecz ochrony małoletnich przed krzywdzeniem;
  - b. określenie zakresu obowiązków pracowników Ośrodka w działaniach podejmowanych na rzecz ochrony małoletnich przed krzywdzeniem;
  - c. wypracowanie adekwatnej procedury do wykorzystania podczas interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego;
  - d. wprowadzenie wzmożonej działalności profilaktyczno-wychowawczej w zakresie zapewnienia ochrony małoletnim przed przemocą.
2. Personel Ośrodka w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletniego, monitoruje sytuację i dobrostan małoletniego oraz stosuje zasady określone w Standardach.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie przez personel wobec małoletniego jakiegokolwiek przemocy.
4. Ze Standardami zapoznawany jest cały personel Ośrodka, a także małoletni i ich opiekunowie zgodnie z procedurami określonymi w treści Standardów.
5. Dyrektor Ośrodka wyznacza Panią Katarzynę Sowuljako osobę odpowiedzialną za monitorowanie realizacji Standardów, reagowanie na sygnały ich naruszenia, ewaluowanie i modyfikowanie zapisów Standardów oraz prowadzenie rejestru interwencji i zgłoszeń.

Ilekcroć w Standardach Ochrony Małoletnich jest mowa o:

1. **Standardach** – należy przez to rozumieć Standardy Ochrony Małoletnich w Pozaszkolnej Placówce Specjalistycznej – Młodzieżowym Ośrodku Edukacyjno-Wypoczynkowym „Zatoka Uklei” w Gawrych Rudzie;
2. **Ośrodku** – Pozaszkolna Placówka Specjalistyczna – Młodzieżowy Ośrodek Edukacyjno-Wypoczynkowy „Zatoka Uklei” w Gawrych Rudzie;
3. **Dyrektorze** – Dyrektor Pozaszkolnej Placówki Specjalistycznej – Młodzieżowego Ośrodka Edukacyjno-Wypoczynkowego „Zatoka Uklei” w Gawrych Rudzie;
4. **Małoletnim** – osoba, która nie ukończyła 18 lat i nie zawarła związku małżeńskiego;
5. **Personel** – osoby zatrudnione w Ośrodku;
6. **Rodzicach** –rodzice, prawni opiekunowie i osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą na małoletnim;
7. **Krzywdzeniu** – każde zamierzone lub niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody małoletniego i/lub zakłócają ich optymalny rozwój.

Wyróżnia się następujące formy krzywdzenia:

1. **Przemoc fizyczna** – przemoc, w wyniku której małoletni doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożony. Krzywda ta występuje w wyniku działań bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za małoletniego lub ze strony osoby, której małoletni ufa,

bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec małoletniego może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.

2. **Przemoc psychiczna** – to przewlekła, нефizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy małoletnim a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechanie. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z małoletnim opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z małoletnim, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności małoletniego i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a małoletnim.
3. **Wykorzystywanie seksualne** –włączenie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzały rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między małoletnim a dorosłym lub innym małoletnim, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.
4. **Zaniedbanie małoletniego** –chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbania dochodzi w relacji małoletniego z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony małoletniego.

Rozdział 2 – Sposób dokumentowania wypełniania obowiązku kontroli pracowników przed dopuszczeniem do pracy z małoletnim w zakresie spełniania przez nich warunków niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności

1. Ośrodek dba, aby osoby w nim zatrudnione nie stanowiły dla małoletnich zagrożenia.
2. Przed dopuszczeniem do wykonywania czynności z małoletnimi wymagane jest zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego, Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej 15 lat wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Figurowanie w Rejestrach wyklucza możliwość zatrudnienia w Ośrodku.
3. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie, przedkłada (pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia):
  - a. informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji do ww. celów;
  - b. lub oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż RP i państwo obywatelstwa bądź informację z rejestrów

karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

4. Dopuszcza się przedłożenie przez kandydata pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenia, że prawo danego państwa nie przewiduje wydawania informacji o niekaralności i/lub nie prowadzi rejestru karnego oraz oświadczenia, że nie był w tym państwie prawomocnie skazany.

Rozdział 3 – Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi i personelem, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

1. Podstawową zasadą relacji między małoletnim a personelem Ośrodka jest działanie dla dobra małoletniego, z poszanowaniem jego godności, uwzględnieniem jego emocji i potrzeb oraz w jego najlepszym interesie, a w szczególności:
  - a. utrzymywanie profesjonalnej relacji z małoletnimi i reagowanie względem nich w sposób niezagrażający, adekwatny do sytuacji i sprawiedliwy wobec innych małoletnich;
  - b. zachowanie cierpliwości i szacunku w komunikacji z małoletnim, podkreślające zrozumienie dla uczuć przeżywanych przez niego, niewymuszające zwierzeń na siłę i okazujące zainteresowanie, wsparcie i gotowość do rozmowy;
  - c. niezostawianie małoletniemu nieograniczonej wolności, wyznaczanie jasnych granic postępowania i oczekiwań, egzekwując konsekwencje za ich nieprzestrzeganie, ucząc tym samym, że odpowiedzialność jest po stronie małoletniego, a konsekwencje wynikają z jego działań;
  - d. reagowanie w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych małoletniego, w tym dostosowanie poziomu komunikacji do małoletniego ze specjalnymi potrzebami i małoletniego zdolnego;
  - e. uwzględnianie potrzeb małoletniego oraz dostosowanie wymagań do indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych małoletnich;
  - f. równe traktowanie małoletnich bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, kulturowy, religijny i światopoglądowy;
  - g. fizyczny kontakt z małoletnim jest możliwy tylko jako odpowiedź na realne potrzeby małoletniego w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego. Na kontakt fizyczny (np. przytulenie) małoletni zawsze musi wyrazić zgodę;
  - h. ustalenie reguł i zasad pracy w grupie, jasne określenie wymagań i oczekiwań wobec małoletniego, stanowcze reagowanie na zachowania niepożądane;
  - i. udział personelu w doskonaleniu zawodowym w zakresie przeciwdziałania przemocy wobec małoletnich, komunikacji interpersonalnej, diagnozy czynników ryzyka, świadczących o możliwości stosowania przemocy wobec małoletniego;

- j. panowanie pracownika nad własnymi emocjami;
  - k. kontakt z małoletnimi odbywa się wyłącznie w godzinach pracy pracownika, a jeśli istnieją spotkania z małoletnim poza godzinami pracy, powinien o tym zostać poinformowany opiekun małoletniego;
  - l. jeżeli małoletni lub jego rodzice/prawni opiekunowie są osobami bliskimi wobec pracownika, zachowuje on poufność wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich.
2. W relacji personelu z małoletnimi niedopuszczalne jest w szczególności:
- a. stosowanie przemocy w jakiejkolwiek formie, w tym stosowanie kar fizycznych, wykorzystanie relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
  - b. zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie małoletnich;
  - c. podnoszenie głosu, krzyczenie na małoletnich lub wywoływanie u nich lęku;
  - d. ujawnianie informacji wrażliwych (wizerunek, informacje o sytuacji rodzinnej, medycznej, prawnej, itd.) dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich;
  - e. zachowywanie się w obecności małoletniego w sposób niestosowny, np. poprzez używanie słów wulgarnych, czynienie obraźliwych uwag oraz nawiązywanie w wypowiedziach do atrakcyjności seksualnej;
  - f. nawiązywanie z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składanie mu propozycji o nieodpowiednim charakterze, kierowanie do niego seksualnych komentarzy, żartów, gestów oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę;
  - g. faworyzowanie małoletnich;
  - h. utrwalanie wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych pracownika;
  - i. proponowanie małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji psychoaktywnych i spożywanie ich wraz lub w obecności małoletniego;
  - j. zapraszanie małoletnich do swojego miejsca zamieszkania.

Rozdział 4 – Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

1. Standardem w Ośrodku jest przeszkolenie wszystkich pracowników w obszarze prawnego i społecznego obowiązku zawiadomiania instytucji o możliwości popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego.
2. Ośrodek:
  - a. opracował procedury interwencji w przypadku ujawnienia działania na szkodę małoletniego;
  - b. prowadzi „Karty dokumentowania przebiegu zdarzenia” i „Karty zdarzeń zagrażających dobru małoletniego”;

- c. udostępnia dane teleadresowe lokalnych placówek pomocowych zajmujących się ochroną małoletnich oraz zapewniających pomoc w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia.

Rozdział 5 – Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, za zawiadomienie sądu opiekuńczego oraz za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”

1. Dyrektor Ośrodka jest osobą odpowiedzialną za składanie zawiadomień o podejrzeniu przestępstwa na szkodę małoletniego oraz za zawiadamianie sądu opiekuńczego.
2. W przypadku informacji, że uczeń może być krzywdzony, osoba ujawniająca sporządza notatkę służbową z uzyskanej informacji oraz poczynionych ustaleń, postępując dalej zgodnie z procedurami opisanymi w Rozdziale 4.
3. Osobą odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty” jest Dyrektor we współpracy z opiekunem małoletniego.
4. W przypadku ujawnienia zaniedbania przez rodziców/prawnych opiekunów, ich niewydolności wychowawczej zawiadamia się sąd rodzinny.
5. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia małoletniego albo osoby mu najbliższej, osoba ujawniająca zdarzenie bezzwłocznie dzwoni na numer alarmowy 112.

Rozdział 6 – Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone

1. Podstawową zasadą relacji między małoletnimi jest działanie z szacunkiem, uwzględniające godność i potrzeby małoletnich.
2. Niedozwolone jest w szczególności:
  - a. stosowanie przemocy wobec jakiegokolwiek małoletniego w jakiegokolwiek formie;
  - b. używanie wulgarnego, obraźliwego języka;
  - c. upokarzanie, obrażanie, znieważanie innych małoletnich;
  - d. zachowanie się w sposób niestosowny, np. używanie wulgarnych słów, gestów, żartów;
  - e. kierowanie obraźliwych uwag, w tym o zabarwieniu seksualnym;
  - f. stosowanie zastraszania i gróźb;
  - g. utrwalanie wizerunku innych małoletnich poprzez filmowanie, nagrywanie głosu oraz fotografowanie bez uzyskania zgody i w sytuacjach intymnych, mogących zawstydzić;
  - h. udostępnianie między małoletnimi alkoholu, wyrobów tytoniowych i substancji psychoaktywnych oraz używanie ich w ich otoczeniu.

Rozdział 7 – Procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utwalonymi w innej formie

7.1. Niebezpieczne treści (materiały pornograficzne, promujące nienawiść, rasizm, ksenofobię, przemoc, zachowania autodestrukcyjne)

1. Treści nielegalne lub niezgodne z regulaminem zgłaszane są Dyrektorowi Ośrodka, który ustala okoliczności zdarzenia i sporządza „Kartę przebiegu interwencji”, a następnie powiadamia odpowiednio rodziców małoletniego, organy ścigania oraz udziela wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.
2. Obligatoryjnie organy ścigania lub sąd rodzinny powiadamia się w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem małoletniego oraz treści propagujących publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych.

7.2. Ochrona wizerunku

1. W Ośrodku w razie potrzeby pozyskiwane są zgody od rodziców/opiekunów prawnych małoletnich na przetwarzanie i wykorzystywanie wizerunku i zapisu fonicznego małoletnich na potrzeby dokumentacji działań podejmowanych przez Ośrodek. W miarę możliwości fotografowane są grupy małoletnich, a nie pojedyncze osoby.
2. Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania małoletnich przechowywane są w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez instytucję.
3. Niedopuszczalne jest przechowywanie zdjęć i nagrań z wizerunkiem małoletnich na nośnikach nieszyfrowanych lub mobilnych (telefon komórkowy, pendrive, itd.)

7.3. Naruszenie prywatności

1. Informację o zagrożeniu naruszenia prywatności przekazuje się Dyrektorowi Ośrodka, który podejmuje działania w celu zabezpieczenia danych i ograniczenia dalszego dostępu do informacji niejawnych oraz ustala, przy współpracy z inspektorem ochrony danych osobowych, okoliczności zdarzenia. Osoby dotknięte zdarzeniem powiadamia się, by podjęły indywidualne środki zaradcze.
2. W przypadku poważniejszych zagrożeń i w sytuacji, gdy naruszenie prywatności jest spowodowane przez osoby spoza Ośrodka, Dyrektor Ośrodka współdziała z organami ścigania.

7.4. Cyberprzemoc

1. Małoletni, który stał się ofiarą lub świadkiem cyberprzemocy (wyśmiewania, poniżania uczestników społeczności przy użyciu technologii cyfrowych, obraźliwych komentarzy, rozpowszechniania wizerunku, manipulowania zdjęciami, itd.) zgłasza sytuację do opiekuna lub Dyrektora Ośrodka. Zgłoszenia może dokonać również świadek cyberprzemocy.
2. O zdarzeniu informuje się rodziców/opiekunów prawnych, którzy wspólnie z Dyrektorem Ośrodka ustalają, czy sytuacja wymaga powiadomienia organów ścigania i czy odpowiedzialnym za to będzie rodzic/opiekun prawny czy Ośrodek. Ofierze przemocy zapewnia się pomoc.

7.5. Fake news

1. Wspieranie umiejętności medialnych ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci i włączenie zagadnienia dezinformacji do tematów działalności profilaktycznej.
2. Kontrola mediów społecznościowych pod względem działań mających na celu ograniczenie rozpowszechniania fake newsów oraz sprawdzenie publikowanych w sieci treści.
3. Reagowanie na potencjalne zagrożenia – prostowanie informacji, zgłaszanie Dyrektorowi Ośrodka, jeśli treści są nielegalne lub niezgodne z regulaminem.

Rozdział 8 – Zasady ustalania Planu Wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. Celem Planu Wsparcia jest przede wszystkim zainicjowanie działań interwencyjnych w celu powstrzymania krzywdzenia małoletniego i zapewnienia mu pomocy.
2. W ustaleniu Planu Wsparcia uczestniczy małoletni, jego rodzice lub opiekunowie prawni. Działania koordynuje Dyrektor Ośrodka.
3. Plan Wsparcia uwzględnia:
  - a. zapewnienie małoletniemu bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia popełnienia przestępstwa do organów ścigania;
  - b. pomoc prawną, psychologiczną, socjalną i medyczną, uwzględniając współpracę interdyscyplinarną w tym zakresie.

Rozdział 9 – Zasady i sposób udostępniania personelowi, małoletnim i ich opiekunom polityki do zaznajomienia się i stosowania oraz zasad aktualizacji i przeglądu Standardów

1. Pełny tekst procedury i dokumenty Standardów udostępnia się personelowi, małoletnim i ich rodzicom/opiekunom prawnym w sekretariacie Ośrodka.
2. Wersja skrócona Standardów dostępna jest w recepcji Ośrodka.
3. Pracownik zapoznaje się ze Standardami po zawarciu umowy o pracę.
4. Monitoring i ewaluacja Standardów prowadzona jest w oparciu o analizę dokumentacji wewnętrznej i korespondencji międzyinstytucjonalnej, przepisów prawa, obserwację, analizę ilościową i jakościową zgłoszeń, badania ankietowe, diagnozę czynników ryzyka i chroniących oraz konsultacje z organami Ośrodka.
5. Wprowadzone zmiany w Standardach zatwierdza i przedstawia Dyrektor Ośrodka.

